

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
ΥΠΟΘΕΣΗ Ύ.Ψ.
ΚΑΤΑ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 2655/06)
ΑΠΟΦΑΣΗ
ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ
19 Ιουνίου 2008

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Στρασβούργο, 19 Ιουνίου 2008

- υπογραφή -

S. NIELSEN

Γραμματέας του Τμήματος

Στην υπόθεση Ύ.Ψ. κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Nina Vajić, *Πρόεδρο,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinvernì,

Γεώργιο Νικολάου,

και τον *Γραμματέα του Τμήματος*, Søren Nielsen.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 29 Μαΐου 2008.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω
ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 2655/06) προσφυγής, την οποία κατέθεσαν κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας τρεις Έλληνες υπήκοοι, οι $\dot{\Upsilon}.\dot{\Upsilon}.$, $\dot{\Upsilon}.\dot{\Upsilon}.$ και $\dot{\Upsilon}\dot{\Upsilon}.$ (οι προσφεύγοντες)), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 22 Δεκεμβρίου 2005 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τον Δικηγόρο Αθηνών Β. Χιρδάρη. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Σ. Σπυρόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Ι. Μπακόπουλο, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 7 Σεπτεμβρίου 2007, το Δικαστήριο απεφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Δυνάμει του άρθρου 29 παρ. 3 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο απεφάσισε να αποφανθεί ταυτοχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Ι. ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΣ

4. Στις 5 Ιουλίου 1994, ο Δ.Λ. ήγειρε ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών αγωγή, με την οποία ζητούσε να αναγνωρισθεί κύριος οικοπέδου, νομείς του οποίου ήταν η τρίτη προσφεύγουσα και ο $\dot{\Upsilon}.\dot{\Upsilon}.$, σύζυγος της τρίτης προσφευγούσας και πατέρας των δύο πρώτων προσφευγόντων.

5. Στις 3 Φεβρουαρίου 1995, το Πρωτοδικείο έκανε μερικώς δεκτό το αίτημα του Δ.Λ. (απόφαση υπ' αριθ. 615/1995).

6. Στις 7 Απριλίου 1995, η τρίτη προσφεύγουσα και ο σύζυγός της εφεσίβαλαν την πρωτόδικη απόφαση.

7. Στις 25 Απριλίου 1996, με (την υπ' αριθ. 3850/1996) προδικαστική απόφαση, το Εφετείο Αθηνών διέταξε πραγματογνωμοσύνη προκειμένου να εξακριβωθούν τα επί του επιδίκου οικοπέδου ιδιοκτησιακά δικαιώματα (απόφαση υπ' αριθ. 3850/1996).

8. Στις 20 Νοεμβρίου 1997, ο υπό του Εφετείου Αθηνών ορισθείς εμπειρογνώμονας ζήτησε να αντικατασταθεί. Δικάσιμος ορίσθηκε η 7^η Μαΐου 1998, ημερομηνία κατά την οποία η συζήτηση ανεβλήθη. Στις 13 Οκτωβρίου 1998, η τρίτη προσφεύγουσα και ο σύζυγός της ζήτησαν, και αυτοί, την αντικατάσταση του εμπειρογνώμονα.

9. Στις 7 Ιανουαρίου 1999, με προδικαστική απόφαση, το Εφετείο Αθηνών όρισε νέο εμπειρογνώμονα. Μετά από την παραίτηση και του δευτέρου εμπειρογνώμονα για λόγους υγείας, η τρίτη προσφεύγουσα και ο σύζυγός της ζήτησαν από το Εφετείο, στις 20 Ιουλίου 1999, να ορίσει νέο εμπειρογνώμονα. Στις 12 Οκτωβρίου 1999, το Εφετείο όρισε εμπειρογνώμονα. Ο εμπειρογνώμονας αυτός υπέβαλε την έκθεσή του στις 15 Σεπτεμβρίου 2000.

10. Στις 28 Φεβρουαρίου 2001, με προδικαστική απόφαση, το Εφετείο διέταξε συμπληρωματική πραγματογνωμοσύνη προκειμένου να διευκρινισθεί η κατάσταση (απόφαση υπ' αριθ. 1643/2001). Στις 21 Δεκεμβρίου 2001, ο εμπειρογνώμονας υπέβαλε τη δεύτερη έκθεση πραγματογνωμοσύνης.

11. Εν τω μεταξύ, στις 27 Οκτωβρίου 2001, ο Ύ.Ψ. απεβίωσε. Οι προσφεύγοντες είναι οι μοναδικοί κληρονόμοι του. Στις 24 Μαΐου 2002, ζήτησαν να ορισθεί νέα δικάσιμος.

12. Στις 19 Μαρτίου 2003, το Εφετείο ακύρωσε την προσβληθείσα απόφαση, εξήτασε εκ νέου την υπόθεση και ανεγνώρισε τον Δ.Λ. κύριο του επιδίκου οικοπέδου (απόφαση υπ' αριθ. 2164/03).

13. Στις 10 Φεβρουαρίου 2004, οι προσφεύγοντες ήσκησαν αίτηση αναιρέσεως.

14. Στις 22 Ιουνίου 2005, ο Άρειος Πάγος απέρριψε την αίτηση (απόφαση υπ' αριθ. 1222/2005).

II. ΟΙΚΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

15. Οι οικείες διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

Άρθρο 106

«Το δικαστήριο ενεργεί μόνο ύστερα από αίτηση διαδίκου και αποφασίζει με βάση τους πραγματικούς ισχυρισμούς που προτείνουν και αποδεικνύουν οι διάδικοι (...).»

Άρθρο 108

«Οι διαδικαστικές πράξεις ενεργούνται με πρωτοβουλία και επιμέλεια των διαδίκων (...)»

16. Με τα ως άνω άρθρα, θεσπίζονται αντιστοίχως η αρχή της διαθέσεως και η αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων. Κατά την αρχή της διαθέσεως, η δικαστική προστασία, στο πλαίσιο των διαφορών αστικής φύσεως, παρέχεται μόνον ύστερα από αίτηση των διαδίκων, στο μέτρο που υφίσταται και εφόσον συνεχίζει να υφίσταται. Εξ άλλου, κατά την αρχή της πρωτοβουλίας των διαδίκων, η πρόοδος μιας διαδικασίας αστικής φύσεως εξαρτάται εξολοκλήρου από την επιμέλεια των διαδίκων (Π.ΥΕΣΣΙΟΥ-ΦΑΛΤΣΗ, *Civil Procedure in Hellas*, εκδόσεις Σάκκουλας-Kluwer, σελ. 45 και επόμενες).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

17. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι, λόγω της διάρκειας της διαδικασίας, παραβιάσθηκε η αρχή της «ευλόγου προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει :

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας, υπό δικαστηρίου (...) το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

18. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή. Εκτιμά δε ότι η συμπεριφορά των προσφευγόντων συνέβαλε συνέβαλε τα μέγιστα στην παράταση της διάρκειας της διαδικασίας αυτής. Αναφερόμενη, ειδικότερα, στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, με τον οποίο καθιερώνεται η αρχή της διεξαγωγής της δίκης από τους διαδίκους, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι από τις ημερομηνίες επιβεβαιώνεται η έλλειψη επιμελείας εκ μέρους των διαδίκων, οι οποίοι ζήτησαν δύο φορές την αντικατάσταση των εμπειρογνομόνων τους οποίους είχε ορίσει το Εφετείο Αθηνών. Η Κυβέρνηση καταλήγει ότι ουδεμία καθυστέρηση δύναται να καταλογισθεί στις δικαστικές αρχές, οι οποίες διεκπεραίωσαν ταχέως την υπόθεση αυτή.

19. Η περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπ' όψη, είχε ως αφετηρία την 5^η Ιουλίου 1994, ημερομηνία κατά την οποία ο αντίδικος ήγειρε αγωγή ενώπιον του Πρωτοδικείου Αθηνών, και έληξε στις 22 Ιουνίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία δημοσιεύθηκε η απόφαση υπ' αριθ. 1222/2005 του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε, επομένως, πλέον των δέκα ετών και ένδεκα μηνών για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

20. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, περαιτέρω, ότι η εν λόγω αιτίαση δεν προσκρούει σε άλλον λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει, επομένως, να γίνει δεκτή.

B. Επί της ουσίας

21. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. προσφυγής 30979/96, παρ. 43, ΕΔΑΔ 2000-VII).

22. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. προαναφερθείσα απόφαση *Frydlender*).

23. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να αχθεί σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Ακόμα και αν οι προσφεύγοντες ευθύνονται για ορισμένες καθυστερήσεις κατά τη διεξαγωγή της δίκης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι καθυστερήσεις αυτές δεν αρκούν για να απαλλαγούν οι δικαστικές αρχές από την ευθύνη. (βλ. *π.π. 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000*).

υπερβολική και δεν συνάδει προς την περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

24. Οι προσφεύγοντες παραπονούνται, επίσης, ότι, στην Ελλάδα, δεν υπάρχει δικαστήριο ενώπιον του οποίου να δύναται κάποιος να προσφύγει προκειμένου να παραπονεθεί για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Οι προσφεύγοντες επικαλούνται το άρθρο 13 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει :

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του.»

25. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι δεν υπήρξε, στην παρούσα υπόθεση, υπέρβαση του ευλόγου χρόνου και αμφισβητεί τη θέση αυτή.

A. Επί του παραδεκτού

26. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Συμβάσεως. Το Δικαστήριο επισημαίνει, εξ άλλου, ότι η αιτίαση αυτή δεν προσκρούει σε άλλον λόγο απαραδέκτου. Αρμόζει, επομένως, να γίνει η αιτίαση αυτή δεκτή ως παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

27. Το Δικαστήριο υπομινύσκει ότι το άρθρο 13 εγγυάται πραγματική και αποτελεσματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής, η οποία επιτρέπει τη διατύπωση παραπόνων όσον αφορά τη μη εκπλήρωση της επιβαλλόμενης από το άρθρο 6 παρ. 1 υποχρέωσης προς εκδίκαση των υποθέσεων εντός ευλόγου προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. προσφυγής 30210/96, παρ. 156, ΕΔΔΑ 2000-XI).

28. Εξ άλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει στους ενδιαφερόμενους πραγματική και αποτελεσματική προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 13 της Συμβάσεως, η οποία θα τους επέτρεπε να διατυπώσουν παράπονα όσον αφορά τη διάρκεια μιας διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδος*, αριθ. προσφυγής 53401/99, παρ. 29-

30, απόφαση της 10^{ης} Απριλίου 2003). Το Δικαστήριο δεν διακρίνει στην παρούσα περίπτωση οιονδήποτε λόγο ο οποίος θα επέτρεπε να αποκλίνει της νομολογίας αυτής, πολλώ μάλλον όταν η Κυβέρνηση δεν αναφέρει ότι στην ελληνική έννομη τάξη συμπεριελήφθη εν τω μεταξύ παρόμοιο ένδικο μέσο.

29. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως λόγω απουσίας από το εσωτερικό δίκαιο ενός ενδίκου μέσου το οποίο θα είχε επιτρέψει στους προσφεύγοντες να επιτύχουν την αποκατάσταση του δικαιώματός τους στην εκδίκαση της υποθέσεώς τους εντός ευλόγου προθεσμίας, κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

30. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία ικανοποίηση.»

A. Ζημία

31. Οι προσφεύγοντες ζητούν 15.000 ευρώ έκαστος για την ηθική ζημία την οποία, όπως ισχυρίζονται, υπέστησαν.

32. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το σχετικό προς την ηθική ζημία αίτημα και υποστηρίζει ότι και μόνον η διαπίστωση παραβιάσεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση.

33. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η επιμήκυνση της επίδικης διαδικασίας πέραν της «ευλόγου προθεσμίας» προξένησε στους προσφεύγοντες βεβαία ηθική ζημία, η οποία δικαιολογεί την επιδίκαση αποζημιώσεως. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, συμφώνως προς το άρθρο 41, το Δικαστήριο επιδικάζει στην τρίτη προσφεύγουσα, διάδικο καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, το ποσό των 8.000 ευρώ για ηθική ζημία, και από κοινού στους δύο πρώτους προσφεύγοντες, οι οποίοι υποκατέστησαν τον πατέρα τους κατά την εκκρεμοδικία, το ποσό των 9.000 ευρώ για την ίδια αιτία, πλέον οιονδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

34. Οι προσφεύγοντες ζητούν, επίσης, βάσει τιμολογίου, 1.500 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

35. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις αξιώσεις αυτές.

36. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, είναι δυνατόν να επιδικασθούν σε προσφεύγοντα τα έξοδα και η δικαστική δαπάνη που πραγματοποίησε, εφόσον αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και, επίσης, εύλογα (*Ιατρίδης κατά Ελλάδος* (δικαία ικανοποίηση) [GC], αριθ. προσφυγής 31107/96, παρ. 54, ΕΔΑΔ 2000-XI).

37. Στην προκειμένη περίπτωση, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων τα οποία έχει στη διάθεσή του, καθώς και των προαναφερομένων κριτηρίων, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει από κοινού στους προσφεύγοντες ολόκληρο το αιτούμενο, πλέον οιοιδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

38. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κάνει δεκτή* την προσφυγή ως παραδεκτή.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.
3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Συμβάσεως.
4. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 παρ. 2 της Συμβάσεως,

- i. στην τρίτη προσφεύγουσα 8.000 ευρώ για ηθική ζημία,
- ii. από κοινού στους δύο πρώτους προσφεύγοντες 9.000 ευρώ για ηθική ζημία,
- iii. από κοινού και στους τρεις προσφεύγοντες 1.500 ευρώ για έξοδα και δικαστική δαπάνη,
- iv. πλέον οιοιδήποτε ποσού ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, τα ποσά αυτά θα προσαυξάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 19 Ιουνίου 2008, κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

- υπογραφή -

/ Søren Nielsen /

Γραμματέας

- υπογραφή -

/ Nina Vajić /

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο υπηρεσιακό έγγραφο στη Γαλλική γλώσσα.

Η Μεταφράστρια

Μαρία Παν. Παπαδοπούλου